

Daivos Jakavonytės-Staškuvienės ir Danguolės Kalesnikienės lietuvių kalbos vadovėlio II klasei „Kelionė po lietuvių kalbos pasaulį“ (I dalies)

recenzija

Nuo 2008 metų Lietuvos pradinėje mokykloje pradėta įgyvendinti moderni *Pradinio ir pagrindinio ugdymo programa*, kurioje orientuojamasi ne vien į žinias, o numatomas svarbus rezultatas – kompetencijos, kurių pradmenis turėtų įgyti vaikas jau pradinėje mokykloje. Akcentuojant mokinio gebėjimų, vertybinių nuostatų bei jų pagrindu kuriamų žinių vienovę Lietuvos mokykla toliau nusprendusi tobulinti mokymosi sistemą, kurioje mokinys veiktų aktyviai ir kaip galima daugiau savarankiškai. Ši situacija reikalauja naujų vadovėlių, - tokių kaip Daivos Jakavonytės-Staškuvienės ir Danguolės Kalesnikienės lietuvių kalbos vadovėlis „Kelionė po lietuvių kalbos pasaulį“ (II klasei). Ši mokymo priemonė yra minėtų autorių tęstinis darbas. Pernai metais buvo išleistas vadovėlis I klasei, todėl leidinys skirtas antros klasės mokiniams yra ypač laukiamas pradinėje mokykloje. Vadovėlis atitinka pagrindines demokratinės visuomenės ir valstybės vertybes, yra nešališkas lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų atžvilgiu.

Bendrųjų programų (2008) reikalavimus atitinka ne tik pateikiamos užduotys, kurios yra skirtos mokinių bendrųjų ir dalykinių (lietuvių kalbos) kompetencijų ugdymui, bet ir visa kita vadovėlyje pateikta medžiaga. Prasmingos ir mokiniams naudingos visas kalbinės veiklos sritis (kalbėjimo, klausymo, skaitymo, rašymo) apimančios užduotys sudaro vientisą metodinę sistemą. Akivaizdžiai laikomasi nuoseklumo ir vientisumo principo – II klasės vadovėlio medžiaga toliau plėtojama I klasės sistemos pagrindu. Antrojai lietuvių kalbos mokysis lydimi jiems pažįstamų veikėjų, naudodamiesi ta pačia aiškia sutartinių ženklų sistema, kuri buvo pateikta ir pirmosios klasės vadovėlyje.

Vadovėlyje daug dėmesio skiriama pažinimo ir mokymosi mokytis kompetencijų ugdymui: užduotys orientuotos į mokymąsi kelti darbų tikslus, planuoti savo veiklą (vadovaujantis pateiktais konkrečiais kriterijais), jį atlikti ir įsivertinti (vadovaujantis tais pačiais kriterijais kaip ir planavimo etape) bei numatyti tolesnes mokymosi perspektyvas. Aplinkinio pasaulio pažinimas, gebėjimas veikti kartu, mokytis kitus (pavyzdžiui, siūloma skaityti pasakas jaunesniems vaikams) siejamas su socialinės kompetencijos ugdymu. Aiški visų kalbinių sričių ugdymo sistema, kuria siekiama iniciatyvumo, kūrybingumo kompetencijos ugdymo tikslų – sudarytos kūrybiško mąstymo, naujų idėjų paieškos, jų išbandymo galimybės.

Vadovėlis pritaikytas mokiniui mokytis savarankiškai: aiški jo struktūra, suprantamai suformuluotos užduotys, patrauklios iliustracijos, kurios tikslingai papildo vadovėlio tekstinę medžiagą. Informacija yra pritaikyta skirtingų mokymosi poreikių mokiniams. Pažymėtina tai, kad vadovėlio autorės daug dėmesio skiria vaikų pratinimui prie nuoseklaus teksto skaitymo. Tai daroma labai apgalvotai, vieną kūrinių skaitant dalimis, bet siekiant visuminio jo suvokimo, kartais tokio kūrinio skaitymas gali trukti visą savaitę. Šis vadovėlio išskirtinumas yra labai svarbus atrenkant ugdymo turinį pagal mokinių gebėjimų lygį – geriau skaitantis mokinys visą tekstą perskaityti galės greičiau, lėčiau skaitantysis perskaitys jam tinkamu tempu, kitas skaitys tik teksto dalį, o iš klasės draugų klausydamasis sužinos jo tęsinį. Siekta, kad atrinkti vertingi grožiniai ir negrožiniai tekstai turėtų būti patrauklūs ir berniukams, ir mergaitėms. Daug naujų lietuvių autorių tekstų, pagal mokinių vertinimus atrinktų jiems aktualių poezijos ir prozos kūrinių. Subtiliai analizuojamos antrokiemis įdomios temos siekiant ugdyti mokinių vertybines nuostatas (pavyzdžiui, mandagiai elgtis, deramai pasveikinti brangius žmones ir pan.). Atsižvelgiant į tekstų pobūdį, sudaromos galimybės mokytis skirtingus tekstus skaityti ir suprasti, kartu mokantis rašyti, kalbėti ir klausytis. Lietuvių kalbos mokymasis vadovėlyje siejamas su aktyvia praktine mokinių veikla (pavyzdžiui, siūloma pasigaminti pyragą pagal vadovėlyje pateiktą receptą ir pan.), mokymuisi spręsti vaikam aktualias problemas.

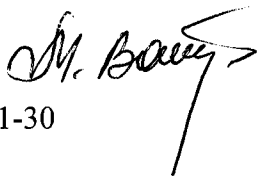
Vadovėlio teminė sąranga atitinka šiuolaikinio vaikų gyvenimo aktualijas, kurios sudaro itin patrauklų antrokiemis artimą realiam gyvenimui mokymosi kontekstą atsižvelgiant į darnaus vystymosi, pilietiškumo, kultūrinio (kartu ir etnokultūros) ugdymo aspektus.

Kalba aiški, logiška, taisyklinga.

Išvada: Daivos Jakavonytės-Staškuvienės ir Danguolės Kalesnikienės lietuvių kalbos vadovėlis „Kelionė po lietuvių kalbos pasaulį“ (II klasei, I dalis) atitinka pagrindinius vadovėlio turiniui keliamus reikalavimus, kurie išdėstyti Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių turinio vertinimo tvarkos aprašo 6 punkte.

Recenzento vardas ir pavardė: Lietuvos edukologijos universiteto

Parašas:

Edukologijos katedros vedėja

prof. habil. dr. M. Barkauskaitė

Data: 2012-01-30